

Hans Pauli Strøm, samfelagsfrøðingur:

Tølini lýsa ikki nýtsluna

—Høvdu tølini verið sett upp móti keypiorðini hjá fólki, so hevði sæð øðrvísi út, sigur Hans Pauli Strøm á Hagstovuni

Rúsdrekka, 1991-94 Hagstovan, 16.01.95	Innflutningshagtel		Søluhagtel/Einkarsølan		Søluhagtel/Einkarsølan		% - broyting 91-93		% - broyting 93-94	
	1991 tíls. litrar	1991 litrar alkohol	1993 tíls. litrar	1993 litrar alkohol	1994 tíls. litrar	1994 litrar alkohol	tíls. lit.	lit. alkh.	tíls. lit.	lit. alkh.
Øl:										
KJ.A. vol. % 5,8	728.615	42.260	1.069.799	62.023	1.054.797	61.045	46,8	46,8	-1,4	-1,6
KJ.L. vol. % 4,6	1.132.831	52.110	801.740	36.844	728.964	33.528	-29,2	-29,3	-9,1	-9,0
Øl tilsamans	1.861.446	94.370	1.871.539	98.867	1.783.761	94.573	0,5	4,8	-4,7	-4,3
Vín:										
Vín tilsamans	226.744	25.385	155.248	18.452	163.911	19.487	-31,5	-27,3	5,6	5,6
Brennivín:	i kg*		litrar		litrar					
Brennivín tils.	271.159	119.176	252.218	102.120	241.840	96.688	-7,0	-14,3	-4,1	-5,3
Alt rúsdrekka tilsamans										
	238.931		219.439		210.748		-8,2		-4,0	
Miðalfólkatal	47.353		46.085		44.472		-2,7		-3,5	
Mf 15 ár o.e.	35.767		34.810		33.696		-2,7		-3,2	
Litrar 100% alkohol:										
Pr. íbúgva	5,05		4,76		4,74		-5,6		-0,5	
Pr. íbúgva 15 ár o.e.	6,68		6,30		6,25		-5,6		-0,8	

*) Nøgd bert uppgivin í Kilo. **) Alkoh. litr. uppgivið beinl. í innflutningstølunum. ***) Alkoh. litr. ikki uppgivið í 1992, men útroknað út frá nøgd og miðal vekt-% í 1991.

Tølini vísa bert, hvussu nógv einkarsølan hevur útflyggjað av rúsdrekka í fjør, men tey lýsa ikki veruliga nýtsluna, sigur Hans Pauli Strøm.

Eftir tølunum fyri søluna av rúsdrekka í 1994 er nýtslan minnað við fýra pst. í alkoholinnehaldi, men tølini nýstast ikki at vera tekin um, at fólk drukku minni enn árið fyri.

Eitt nú eru fólk farin at drekka meir av sterkum øli, sæst á tølunum. Tað kemst helst av fæddu prispolitikkinum, sum kann nýstast til at framprovokera eina áðra

framleiðslu. Í hesum føri til at fólk drekka gulløl ístaðin fyri vanligt pilsnarøl, sum higartil.

Keypiorða og nýtsla

Fallið í rúsdrekka-søluni er nógv minni, um vit samanbera hesi við innøkuna hjá fólki í sama tíðarskeiði.

Um vit settu nýtslu í mun til keypikraft, hevði myndin sæð øðrvísi út, sigur Hans Pauli Strøm.

Tað er eisini ein spurningur, hvør útrokningar-háttur hevur verið nýtur. Umframt tað, so er útrokningin broytt í 1992. Í stutt-

um er søgugongdin henda:

Fram til 1992 varð rúsdrekka-sølan roknað eftir innflutningshagtelunum, t.v.s. av útlendskum øli, víni og brennivíni og framleiðslutølunum hjá føroysku bryggjarunum.

Í 1992 komu fleiri avgerandi broytingar, sum helst hava skapt størri broytingar í hagtelunum.

Nýggja skrásetingarskipanin fyri innflutning varð tikin í nýtslu í februar 1992.

Hon ger fyri tað fyrsta ikki beinleiðis samanberingar við innflutningstølini frá undanfarnu árum. Har-

næst er mangt sum bendir á, at feilir verða gjørdar undir sjálvari skrásetingini av skipanini.

Í august 1992 kundu matstovur og gistingarhús fáa skonkiloyni, og í november sama ár varð rúsdrekka-skamtanin tikin av, og Rúsdrekka-sølan sett á stovn við friari sølu til brúkararnar.

Stórinfflytarar av víni

Rúsdrekka-sølan fekk samstundis einkarrætt til innflutning av rúsdrekka í november mánaði 1992.

Hetta hevur ivaleyst elvt til at fólk fóru at leggja und-

ir seg av slíkum vörum. Eitt nú vóru fleiri privat vin-feløg sum tóku seg saman at bíleggja vín í stórum mongdum. Roknað var tá við, at prísirnir í Rúsunu fóru at verða nógv hægri enn tað, sum fólk sjálvi kundu innflyta fyri.

Ti verður roknað við, at tær stóru broytingarnar í hagtelunum frá 1991 til 1992 stava frá skrásetingarlíggum og skipanarlíggum grundum, heldur enn frá broytingum í sjálvari rúsdrekka-søluni.

Hagstovan hevur tí avgjørt ikki at nýta 1992-tølini

við í yvirliðið yvir rúsdrekka-nýtsluna seinastu árin.

Eisini í 1993 vísti tað seg at tølini fyri innflutning vóru ósamsvarendi.

Nú verða innflutnings-tølini ikki longur gjørd upp eftir innflutningshagtelum yvirhøvur. Frá og við 1993 verða tí bert søluhagtelini hjá Rúsdrekka-søluni og bryggjarunum brúkt, sigur Hans Pauli Strøm.

Dagny

Fólk drekka minni

Fólk keypa rúsdrekka, øl og vín í smærri mongdum. Rúsan í Havn metir, at sølan lækkar umleið fimm pst. í ár

Tá rúsdrekka-lógin varð broytt og fólk kundu fara í handilin at keypa sær rúsdrekka, øl og vín varð hildið, at rúsdrekka-nýtslan fór at økjast munandi í Føroyum.

Sølutølini hjá Einkarsølu Landsins vísa, at hetta ikki gjørdist veruleiki. Nú er uppgjørt fyri árið 1994. Tølini prógva, at sølan í 1994 var 5 pst. lægri enn árið fyri.

Steinbjørn í Dali, roknskaparleiðari á Rúsunu, sigur við Sosialin, at javna sølan higartil minnaði í mai-juni 1994, og at hon ikki er komir upp aftur síðani. Tølini fyri 1995 verða nú

sett til 5 pst. minni enn í '94.

Kassamentalteturin er horvin

Ein orsøkin er kanska, at nógv fólk er flutt av landinum, halda tey í Rúsunu men tað eru bara gítungar, tí fólk fluttu eisini úr Føroyum árin fyri, so tað er neyv-an bert tað, sum sæst aftur í tølunum, heldur Steinbjørn í Dali.

Hóast vit ikki hava selt minni í ár í krónum og oyrum, so er sølan ikki økt. Orsøkin til at vit bert hava 1,5 pst. minni í fjør stavar frá øktari sølu av øli. Fólk eru alt meira farin at keypa øl í Rúsunu, tá tey fara til

handils kortini.

Sølan av borðvíni er økt við 5,6 pst., men tað er heldur ikki prógvið fyri, at fólk eru farin at drekka meir.

Orsøkin til hækkingina er helst, at fólk einki hava eftir av goymslunum, sum fólk í felag bílegdu í 1992, tá einkarsølan varð stovnað.

Fólk keypa smærri nøgdur í senn. Tað merkir at sokallaði kassamentalteturin ikki er til á sama hátt sum áður. Bert á smápláss-um verður framvegis bílagt um postverkið, og tá verða størri mongdir keypar.

Tað er áhugavert at sølan ikki er vaksin, so sum

spátt var áðrenn einkarsølan kom, men broytingar eru eisini í drykkjumynstrinum, sigur Steinbjørn í Dali.

Eitt nú er sølan av Akvavit minnað munandi. Fólk eru farin at drekka veikari sløg av brennivíni, eitt nú er Vodka, sum er 37 pst. alkoholinnehald, móti 45 pst. í Akvavit.

Ungfólk drekka veikari sløg

Ungfólk drekka ikki sterkt, men halda seg til øl og vodka, sigur Steinbjørn í Dali.

Onnur broyting í drykkjuvanunum er tó, at sterka ølið

nú verður tikið fram um pilsnarøl, kanska tí prís-munurin er so lítill.

Samanumtikið kann sigast, at vit selja nógv meir av bíligum vörusløgum, sigur Steinbjørn í Dali.

Seinastu árin hevur Rúsan lagt seg eftir at innflyta rúsdrekka úr Skotlandi. Tað hevur við sær, at fólk kunnu keypa bíligari vörusløg enn tey, ið verða innflutt úr Danmark.

Dagny

Narkotika & Rúsdrekka-ráðið gjørdi eina kanning í heyst, har beinleiðis varð spurt, um fólk høvdu drukkidi heima-brent. Úrslitið verður almannakunngjørt um tveir mánaðir

